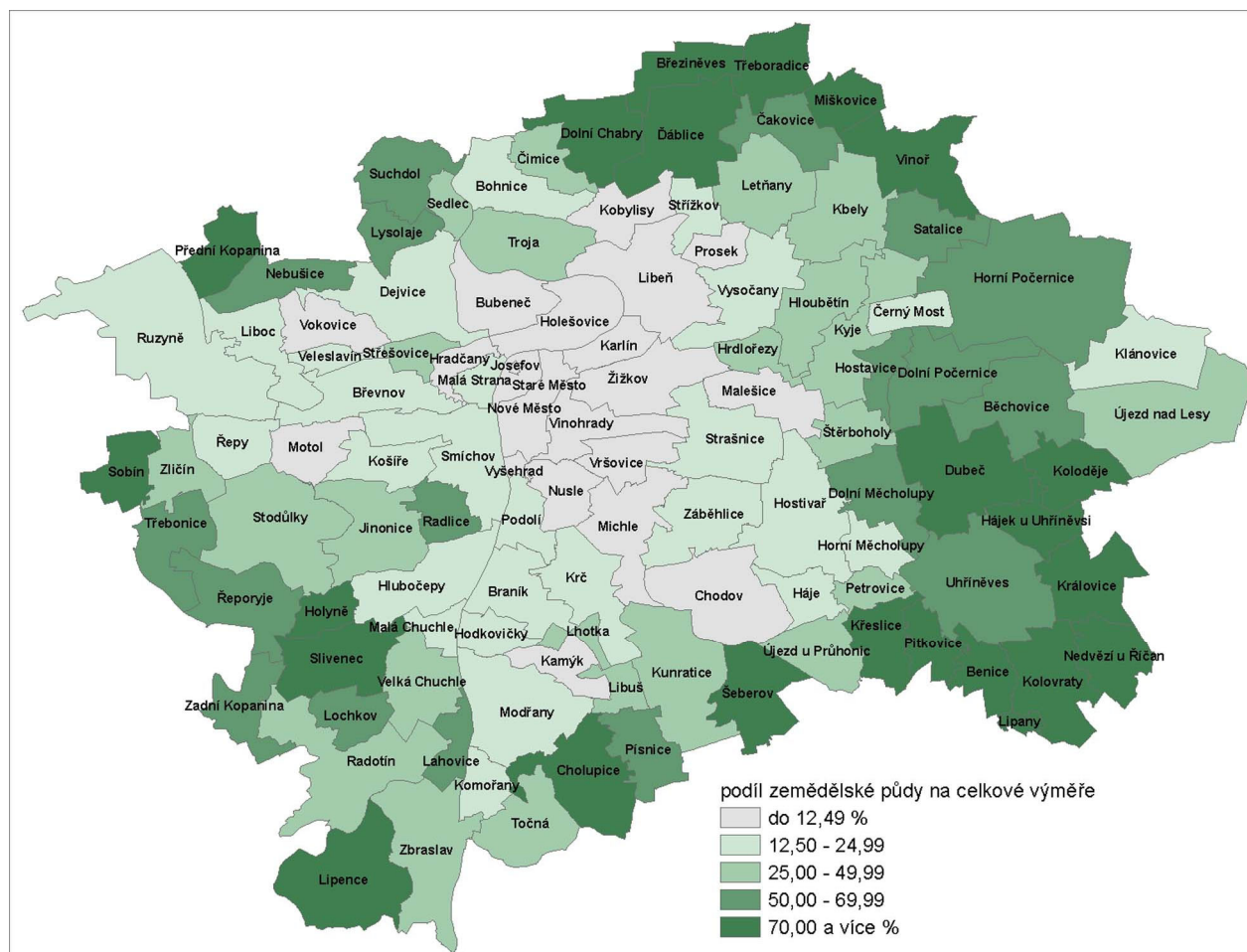

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Největší přírůstky zastavěných ploch jsou v okrajových částech Prahy, kde je nadále větší zastoupení zemědělské půdy

Struktura území hlavního města podle způsobu využití pozemků odráží fakt, že je tento kraj zároveň hlavním městem ČR. Rozdíly ve struktuře využití pozemků jsou patrné zejména u městských částí, které byly coby samostatné obce k území hlavního města připojeny v letech 1968 a 1974. Zatímco v průměru ČR tvoří zemědělská půda 53,7 % výměry, lesy 33,7 %, vodní plochy 2,1 %, zastavěné plochy 1,7 % a ostatní nezemědělská plocha 8,9 %, **v Praze je výrazně nižší zastoupení zemědělských ploch (41,0 %) i lesů (10,3 %), srovnatelný podíl vodních ploch a zvýšený podíl zastavěných ploch (10,2 %) a ostatních ploch (36,4 %, v této skupině můžeme nalézt plochy pro dopravu, zeleň ve městě, plochy pro infrastrukturu a jiné zemědělsky nevyužívané plochy).** Přes značnou stavební aktivitu v hlavním městě se struktura pozemků podle způsobu využití měnila v letech 2006 – 2010 jen minimálně, nadále ubývá zemědělských ploch, a to na úkor lesních pozemků, zastavěných a ostatních ploch. Výraznější změny ve struktuře pozemkového fondu podle způsobu využití lze sledovat podle jednotlivých katastrálních území (v Praze 112). Z tohoto pohledu byl největší úbytek zemědělských ploch v období 2006 - 2010 na území katastrálních území Letňan, Štěrbohol a Vršovic. Zastavěných ploch přibývalo nejvíce v katastrech Zadní Kopanina, Horní Počernice, Benice a Křeslice.

Kartogram 4.1 Podíl zemědělské půdy na celkové výměře katastrů v Praze v roce 2010

Kompletní statistické údaje o životním prostředí v Praze jsou v pražské Ročence životního prostředí (envis.praha-mesto.cz)

Komplexní informace o životním prostředí v hlavním městě podává samostatná česko-anglická publikace *Praha životní prostředí* vydávaná hlavním městem (aktuální verze s daty za rok 2009 je k dispozici na internetových stránkách *Informačního systému o životním prostředí v Praze*, http://envis.praha-mesto.cz/rocenky/Pr09_pdf/default.htm). V tomto textu jsou zmíněny pouze základní tendence posledních let ve vybraných oblastech životního prostředí, další údaje jsou uvedeny v tabulkové příloze.

Pitná voda pro obyvatele hlavního města pochází ze dvou zdrojů, vodní nádrže Želivky a Káraného. Kromě obyvatel hlavního města jsou tyto vodní nádrže zdrojem pitné vody i pro cca 200 tis. obyvatel mimo území Prahy. Výrobu a dodávku vody pro obyvatele Prahy zajišťuje společnost Pražské vodovody a kanalizace a.s. (PVK). V roce 2009 bylo touto společností vyrobeno 122,9 mil. m³ pitné vody, obyvatelé přilehlých oblastí Prahy z této celkové produkce spotřebovali 16,3 mil m³. **Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele v hlavním městě dlouhodobě klesá, v roce 2010 byl tento podíl 104,4 litru na den a osobu oproti hodnotě 126,8 v roce 2005.** Podle závěru v Ročence životního prostředí se na tomto poklesu odráží vliv zvyšované ceny vodného a stočného, šetrné chování spotřebitelů a rozšíření úsporných spotřebičů.

Spotřeba vody je v Praze stále nadprůměrná, postupně se snižuje

Odpadní voda je v Praze čištěna v Ústřední čistírně odpadních vod (ÚČOV) v Bubenči a v 21 dalších oddělených pobočných čistírnách. V roce 2009 činilo množství vyčištěné odpadní vody 123,2 mil. m³, 93,5 % bylo zpracováno ÚČOV. Z důvodů nové výstavby (bytové i ostatní) **v okrajových částech Prahy dochází k vyčerpání kapacit pobočných čistíren**, pro jejich další provoz je nutná rekonstrukce a rozšíření kapacity. Mezi roky 2006 - 2008 docházelo meziročně **k poklesu čištěné vody způsobené klesající spotřebou vody, úspornými spotřebiči (v domácnostech i podnicích) a dále omezováním vtoku balastních vod do kanalizační sítě.** V roce 2009 se tento trend zastavil, objem čištěné odpadní vody proti roku 2008 vzrostl. Veškerá čištěná odpadní voda je vypouštěna do vodních toků, nedochází tedy k jejímu opětovnému využití.

Čistírny odpadních vod v Praze zpracovaly v roce 123,2 mil m³ odpadních vod

Hodnocení znečištění ovzduší je možné sledovat podle celkového objemu vypouštěných látek (t/rok) nebo podle znečištění vztažené na území, kde se nachází zdroj znečištění¹⁰ (měrné emise, t/km²/rok). Měrné emise (emise přepočtené na území, t/km²/rok) všech hlavních znečišťujících látek v Praze převyšují celorepublikové průměry. V roce 2009 činilo znečištění ovzduší oxidem uhelnatým 37,0 t/km² v Praze (5,3 v ČR), oxidy dusíku 16,3 (3,2), pevnými částicemi 4,4 (0,8) a oxidem siřičitým 3,4 (2,2). Pozitivní je vývoj měrných emisí oxidu uhelnatého a oxidů dusíku, které dlouhodobě v Praze klesají. Podobně se vyvíjelo rovněž znečištění SO₂ a tuhými emisemi do roku 2007, vzhledem k tomuto roku došlo v roce 2009 ke zvýšení znečištění. Již několikrát zmiňovaná Ročenka životního prostředí tento příznivý vývoj přisuzuje **snížování spotřeby paliv (úspory ve spotřebě tepelné energie, snížení objemu průmyslové výroby) a změně skladby spalovaných paliv (nahrazování tuhých paliv plynnými).** U vozového parku se zvyšuje zastoupení vozidel s lepšími emisními charakteristikami¹¹.

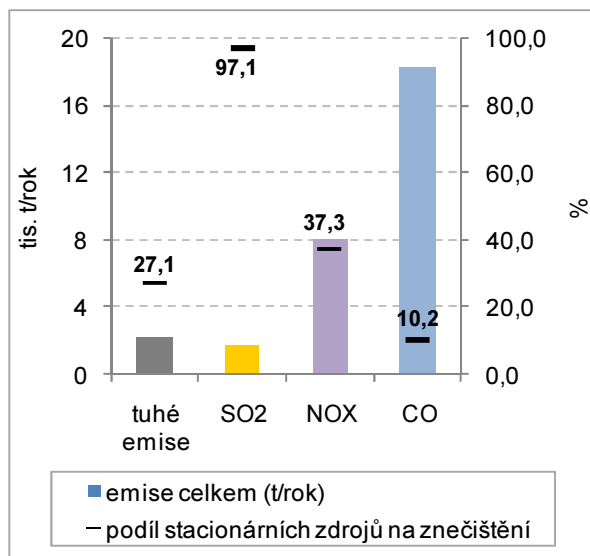
Znečištění ovzduší v Praze je nadprůměrné, emise oxidu uhelnatého oxidů dusíku dlouhodobě klesají

¹⁰ Znečištění ovzduší je sledováno podle druhu znečišťující látky a velikosti zdroje umístěného na daném území (jeho vliv samozřejmě může působit i na ovzduší sousedních regionů). Zdroje znečištění jsou sledovány v rámci Registru emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO, spravovaný Českým hydrometeorologickým ústavem). Zdroje jsou členěny do kategorií podle míry svého vlivu na kvalitu ovzduší:

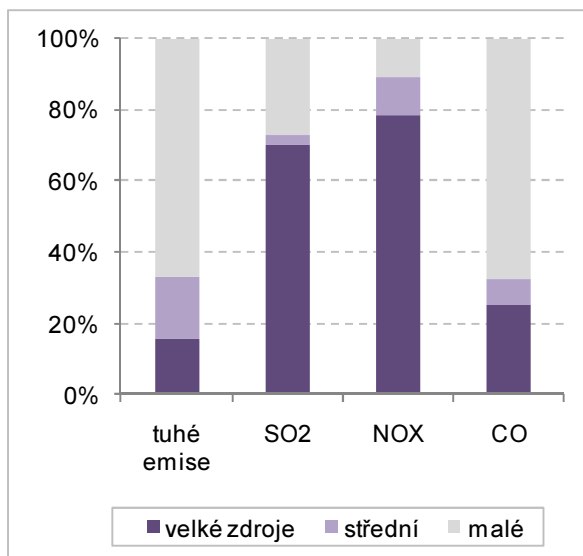
- REZZO 1: velké stacionární zdroje, spalování s tepelným výkonem nad 5 MW,
- REZZO 2: střední stacionární zdroje (0,2-5 MW),
- REZZO3: malé stacionární zdroje (do 0,2 MW), lokální vytápění, nejsou individuálně registrovány,
- REZZO 4: mobilní zdroje.

¹¹ Ke znečištění ovzduší oxidem uhelnatým dochází při nedokonalém spalování fosilních paliv, jedná se tedy především o dopravu a stacionární zdroje (domácí topeniště). Oxidy dusíku NOX se rozumí směs oxidu dusnatého (NO) a oxidu dusičitého (NO₂, vzniká reakcí primárně emitovaného NO s ozonem), zdrojem tohoto typu znečištění je opět doprava a spalovací procesy ve stacionárních zdrojích. Rovněž oxid siřičitý vzniká při spalování fosilních paliv (převážně uhlí a těžkých olejů) a při tavení rud s obsahem síry. Zdrojem znečištění ovzduší tuhými částicemi (PM₁₀, PM_{2,5} podle velikosti v mikrometrech) je opět doprava, spalovací zdroje, nakládání (vykládání) zboží nebo stavební práce.

Graf 4.1 Znečištění ovzduší v Praze v roce 2009 podle zdroje a znečišťující látky

Graf 4.2 Znečištění ovzduší stacionárními zdroji v Praze v roce 2009

V hlavním městě roste produkce odpadu na obyvatele, roste podíl tříděného odpadu

Na 1 obyvatele hlavního města připadalo v roce 2009 5 063 kg podnikového a 302 kg komunálního odpadu. Ve srovnání s rokem 2005 došlo k poklesu podílu podnikového odpadu na obyvatele o 1,2 %, produkce komunálního odpadu na obyvatele vzrostla o 11,2 %. Setrvale se zvyšuje množství tříděného odpadu, v roce 2009 připadalo na 1 obyvatele hlavního města 48 kg tříděného odpadu. Nejvýznamnější položkou komunálního odpadu je odpad směsný, který se na celkové produkci v roce 2009 podílel 64 % a dlouhodobě má jeho produkce rostoucí tendenci. Z celkového množství 382,7 kilotun komunálního odpadu v Praze bylo v roce 2009 odstraněno skládkováním 21 %, zbytek byl využit – z 50 % byla vyrobena tepelná energie, zbytek byl využit materiálově. Počet obyvatel hlavního města se zvyšuje, produkce všech složek odpadu však roste ještě rychleji. Dochází tak ke zvyšování objemu komunálního odpadu na obyvatele.

Z celkových investic na ochranu životního prostředí je na území Prahy realizováno 7,3 %

V roce 2009 bylo v celé ČR vynaloženo 23,5 mld. Kč na investice na ochranu životního prostředí. Podniky se sídlem v Praze se na těchto investicích podílely 22,7 %. Investiční výdaje jsou sledovány podle zaměření na složky životního prostředí - ochrana ovzduší a klimatu, nakládání s odpadními vodami, nakládání s odpady a ostatní výdaje¹². V tomto členění výdajů podniky se sídlem v Praze ve větší míře vynakládaly prostředky na investice právě v oblasti ostatních výdajů. Podíl výdajů na investice na ochranu ovzduší a klimatu (v Praze 11,2 %) a nakládání s odpadními vodami (6,5 %) je u podniků se sídlem v Praze menší, než je celorepublikový průměr, zastoupení investic na nakládání s odpady je v Praze (16,8 %) i republiky srovnatelné, ostatní investiční výdaje na ochranu životního prostředí jsou u pražských podniků nadprůměrné (65,7 %). Rozdílná je struktura investic podle území realizace investic. Z tohoto pohledu se na území hlavního města realizují investice ve výši 1,7 mld. Kč, což činí 7,3 % celkových investic na ochranu ŽP v ČR. **Podíl realizovaných investic v Praze v posledních letech klesá. Na jednoho obyvatele Prahy tak vychází investice ve výši 1 371 Kč, celorepublikový průměr činí 2 239.** V roce 2009 bylo v ČR vynaloženo 48,7 mld. Kč neinvestičních nákladů, podniky se sídlem v Praze se na těchto výdajích podílely 19,5 %.

¹² výdaje na ochranu a sanaci půdy, podzemních a povrchových vod, omezování hluku a vibrací, ochranu krajiny a biodiverzity, ochranu proti záření, výzkum a vývoj na ochranu životního prostředí a ostatní aktivity na ochranu životního prostředí